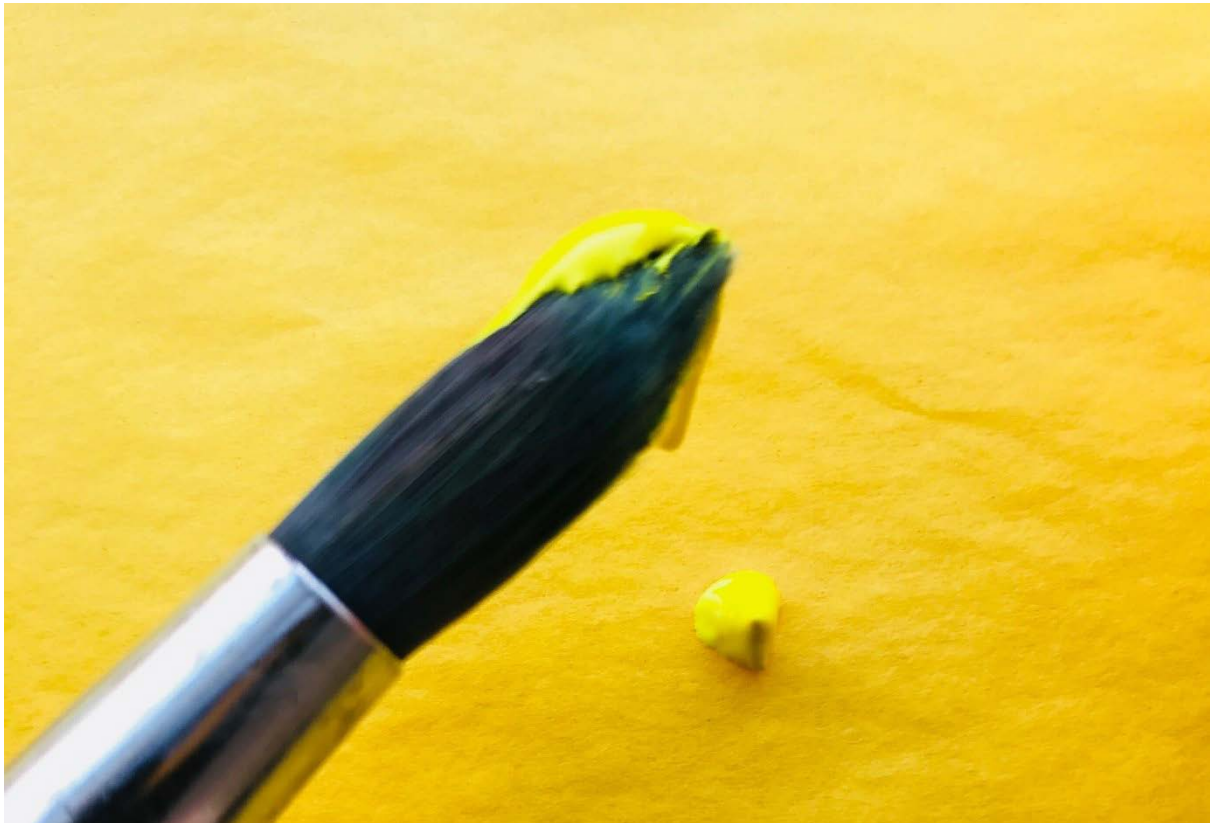

ET DRYPP AV FARGETEORI

- Gul

KORT OM RESSURSEN

Et drypp av fargeteori er et forslag til en times undervisning der vi tar for oss en farge. Det passer godt til 1.- 2. trinn, men kan også passe på andre trinn knyttet til årstider og høytider der den enkelte farge bemerker seg. Det er en enkel presentasjon og eksempler på enkle øvelser som er tenkt å passe til en hel klasse i et klasserom.

Det kan også brukes i for eksempel norsk med tema historie, naturfag med tema lys og KRLE med tema kunst og estetiske uttrykk til forskjellige trosretninger eller bruke dette i et tverrfaglig prosjekt.

Det vil komme presentasjoner om flere farger i løpet av 2018. Det vil være presentasjoner om primærfarger og sekundærfarger fra Johannes Ittens fargesirkel.

RAMMEFAKTORER

Tid	: en skoletime (45 min)
Klassestørrelse	: hel klasse
Lærertetthet	: en lærer
Materialer og utstyr	: Akvarell-maling eller akvarell-blyanter, A3 ark, gjerne litt tykke, silkepapir, fargefilter.

KOMPETANSEMÅL

Etter 2. årstrinn er mål for opplæringen at elevene skal kunne:

Visuell kommunikasjon

- Blande og **bruke primærfarger** i eget skapende arbeid.
- **Eksperimentere med** form, **farge** og rytme i border.

GJENNOMFØRING

Til presentasjon fargen gul kan du bruke PDF GUL i undervisningen.

Dette er notatene til PDF GUL som du også finner på PDF presentasjonen. Her kan du legge til, eller trekke i fra, det du synes er aktuelt på sticky note i PDF GUL.

Det som står i notatene her, som du vil ta opp, forteller eller stiller du spørsmål ved, på et nivå som elevene forstår.

Denne presentasjonen om primærfargen gul er laget for å bruke i en times undervisning. Det er en enkel presentasjon og eksempler på enkle øvelser som er tenkt å passe til en hel klasse i et klasserom. Det som står i notater her, som du vil ta opp, forteller/forklarer eller stiller du spørsmål ved slik elevene forstår det som blir sagt.

Presentasjonen er laget først og fremst for 1. – 4. trinn i kunst og håndverk. Det kan også brukes for eksempel i norsk med tema historie, naturfag med tema lys og KRLE med tema kunst og estetiske uttrykk til forskjellige trosretninger, eller bruke dette i et tverrfaglig prosjekt.

Dette er også fint å bruke til aktiviteter som er knyttet til høytider som for eksempel innhøsting, jul, fastelavn/karneval, påske, 17. mai eller sommeravslutning på alle trinn.

	<p>Gult har ingen bestemt betydning i kristen liturgi, men gult blir oppfattet som buddhismens farge for å uttrykke menneske- og nestekjærlighet. I Norge blir fargen gul tradisjonelt knyttet til påsken.</p> <p>Allmennkulturens påskesymboler for gul er blant annet påskeliljer, andre gule blomster, gule kyllinger og egg med fokus på ny vekstperiode og nytt liv (Det store norske leksikon 15.03.2018).</p>
	<p>Gul forbindes mest med positive verdier som for eksempel løvetann, solsikker og korn. Dyr som veps, bier, humler, løver, tigre og giraffer assosieres med gult. Svovelgule skyer og sandstormer kan også assosieres som naturerfaring med gult (Melbye 1984:31).</p>
	<p>Gult har ambivalente uttrykksverdier.</p> <p>I antikken var gul tegn på høy rang og makt. Men gult har også blitt brukt for å stigmatisere ulike befolkningsgrupper. En dyster gjenganger av denne praksis er den gule jødestjernen fra nazitiden (Det store norske leksikon 14.02.2009).</p> <p>I dag blir gult brukt for å synes godt i bybildet som for eksempel som en ambulanse gjør. Er det noe annet i gult som vises godt i trafikken? Vis gule varselskilt og trafikkskilt.</p>
	<p>Vårt daglige språk om farger, som for eksempel gult, blått og rødt, er abstrakte fargenavn. Disse abstrakte fargenavnene er et sent kulturprodukt (Ytterdal: 22). Ytterdal sier at språklige uttrykk for farger har opprinnelig sitt utspring fra menneskelige farge erfaringer. Utrykk for farger er både komplekse og tvetydige (Yttredal: 24).</p>
	<p>Psykiske virkning.</p> <p>Strålende gult har en positiv verdi i motsetning til brukne, stikkende og grelle gulnyanser. Sitrongult blir sett som naturlig nok en sur farge. Urin, og krypdyrs gule gift blir sett på som negativt ladet farge (Melbye 1984:31).</p> <p>Goethe sier i sin fargelære; <i>Når gult står i den høyeste renhet, fører det alltid med seg noe av det klare lysets natur, og det har en glad, broket, mild forførende egenskap.</i>», men det er også mange forfattere som beskriver den grelle gule fargen som en sterkt overdreven negativ virkning (Melbye 1984:31, gjengitt etter Riedel: 71).</p>

Her er tre eksempler på enkle øvelser for å studere fargen gul. Lærer finner ut av hva slags øvelse og hvor mange som skal brukes i en times undervisning.

Her foreslår vi øvelser ut i fra Johannes Ittens harmoni- og kontrastlære og Goethes fargelære. Vi undersøker også farger ut ifra Natural Color System – NCS.

Du finner flere enkle øvelser i boken *Farger* av Tom Teigen som passer godt å gjøre i en times undervisning.

Når vi snakker om farger så er det naturlig å snakke om lys eller rettere sagt at hvis farge skal oppstå så må lys og mørke være til stede ifølge Goethe. Han sier at fargen som et fenomen opptrer for oss på forskjellige måter; fysiologisk, fysisk og kjemisk (Yttredal: 38).

FAGBEGREP

- Primærfarger
- Gråtoneskala
- Johannes Itten
- Fargesirkel

VURDERINGSKRITERIER

Mål for undervisningen er at elevene skal kunne:

- Undersøke og reflektere over fargen gul og om hvordan fargen blir brukt.
- Vite at fargen gul er en av primærfargene i fargesirkelen.
- Kunne blande en skala fra gult til hvit og fra gult til svart.
- Undersøke i sine omgivelser hva som har fargen gult i seg.

LITTERATURLISTE

Gul

Kilder:

- Melbye, Ella (1984) *Om farger*. Notodden: Telemark Lærarhøgskole Materiellen.
- Yttredal, Calina Pandelev (1998) *Farge*. Oslo: Yrkesopplæring.
- Det store norske leksikon 14.02.2009: <https://snl.no/gult>
- Det store norske leksikon 15.03.2018: <https://snl.no/p%C3%A5ske>
- Teigen, Tom (2. opplag 1995) *Farger*. Oslo: Ad Notam Gyledandal.

Bilder: KKS illustrasjoner

